

Корнелия Николаева Цветанова

РОЛЯ НА БЪЛГАРИЯ В СИГУРНОСТТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Никой не може да избяга от географското си положение, а нашата орис е да бъдем в регион със стратегическо значение за регионалната и глобална сигурност. Членството на Република България в ЕС, за нас означава не само по-високо ниво на сигурност, но и по-големи отговорности. Геополитическото положение на страната ни я прави свързващо звено между Балканите и регионите на Черно море и мост за взаимоотношенията между Европейския съюз и Турция. Въпросът пред нас е готова ли е страната да поеме предизвикателството и какви реформи да се направят, за да може България ефективно да играе роля на стабилизиращ фактор на Балканите и сигурна външна граница на ЕС?

Т.к. всички проблеми, съществуващи в глобален мащаб, могат да бъдат сведени до регионално ниво, според мен преди всичко трябва да се справим с проблемите на сигурността в страната, защото **увеличаването на социалното неравенство в държавата спомага за нарастване на криминализацията, т.е. провокира разрастване на престъпността в България**. Усилията на страната ни трябва да са насочени към повишаване на нивото на сигурност в България, а то неизбежно се отразява и върху сигурността на Европейския съюз:

➤ **Преимуществено насочване на средства в социалната сфера** – образование, здравеопазване, грижа за уязвими и неравнопоставени обществени слоеве, намаляване на безработицата. **Обществото и отделните хора са подложени на системно социално напрежение. Това води до деградиране на обществото, до неуважение на националния идеал и националните интереси.** Страхът от бедност е много основателен и не може да се отминава несериозно, защото се увеличава процента на хората, които са стигнали до там, да вярват, че нямат друг избор, освен да се превърнат в престъпници (да мамят, крадат, отвлечат, дори убиват в стремежа си да оцелеят). Създаването на интегрирани социални, здравни и образователни услуги е ключова мярка за намаляване на бедността и социалното изключване. **Увеличаването на времето, което хората прекарват на пазара на труда не трябва да се счита само като икономически проблем, но и като социален.** Важен фактор в борбата с бедността е социалното приобщаване. Задържането на учениците и младите хора в образователната система е предпоставка за повишаване на равнището на образование на населението и за по-добра социална и професионална интеграция на гражданите. Чрез разработване на програми за професионална преквалификация, за подобряване на личностните качества и умения на търсещите работа, ще се повишат конкурентните предимства на работната сила. А възможността за сключване на гъвкави договори с работниците би дало достатъчно сигурност, за да има постоянство и да се предпочете работа пред свободното време и за да се съвмести професионалния и личния живот. С цел намаляване на бедността е необходимо да се подобри и ефективността на социалните плащания, т.к. голяма част от населението в трудоспособна възраст живее, разчитайки само на помощи, без да се включи в работния процес в страната, без да плаща данъци и осигурителни вноски.

➤ Необходимо е да се продължи **усъвършенстването на държавната данъчна политика в страната**, като се отделя специално внимание на събирането на данъци и осигурителни вноски. Данъчно-осигурителната система в България се характеризира със значително укриване на данъци и не плащане на задължителните осигурителни вноски. Трябва да се положат по-големи усилия в посока към спазване на данъчното и осигурително законодателство с цел допълнително увеличаване на приходите

в бюджета чрез намаляване дела на сивата икономика, борба с данъчните измами и укриването на данъци, и недекларираната заетост. Необходимо е да се работи в посока към опростяване на данъчната система и прецизиране на данъчното законодателство с цел по-голяма прозрачност и разбираемост за данъкоплатците и елиминиране на вътрешни противоречия и несъвършенства в практиката за облагане и контрол. Както и към по-компетентно, вежливо и достъпно обслужване на гражданите и фирмите, което би могло да бъде предпоставка за увеличаване на делът на доброволно внасяните данъци и задължителни осигурителни вноски.

➤ Потоците от суровини, транспорт, съобщения, информация, стоки, капитали от и за Западна Европа задължително ще минат през страната ни. Поради тази причина е нужно да привлечем Западът да **инвестира сериозно в комуникации и инфраструктура**, които ще обслужват и неговите интереси, икономика, сигурност. Развитието на инфраструктурата, ще осигури по-добра свързаност с Европа и сближаване на регионите в България и ще е от съществено значение за превръщането на страната в балкански комуникационен, и енергиен център, а от това зависи и значението на България за световната, и европейска сигурност. От друга страна е наложително целенасочено въздействие от страна на държавата върху **повишаване на ефективността при управлението и усвояването на средствата от еврофондовете**. Като слабости при рационалното им използване, мога да посоча висока степен на корупция, некомпетентност, злоупотреби, липса на визия за развитие. **Необходимо е да е налице прозрачност и публичност**, т.е. да се информира обществеността за изпълнението на програмите и усвояването на еврофондовете; ефективност и ефикасност на разходите и добра координация с други програми, изпълнявани от държавната администрация и външни партньори.

Със съвместните усилия на администрацията и гражданите трябва да бъде изграден един **нов модел на непримиримост към корупцията**, отговарящ на стандартите на обединена Европа. За целта е необходимо тясно сътрудничество и координация на усилията на трите обществени сектора – публичния, частния и гражданското общество като цяло. Превенцията, образованието и наказателното преследване са трите важни елемента при борбата с това явление. **Корупцията може да се преследва и санкционира, но в никакъв случай не може да се унищожи напълно и завинаги**. Основна причина за затрудненото разкриване на корупция е това, че и двете страни имат причини да запазят своята тайна. От едната страна е страха от наказание и обществена дискредитация, а от другата страна - страх от отмъщение. Затова борбата с корупцията може да бъде ефективна само при наличие на стабилни правни основания, последователна воля и непримиримост за борба с нея, както и ако има ефективна правна защита и гаранции за физическата сигурност за лицето, пожелало да сътрудничи на правно-наказателната система. Чрез активната гражданска позиция на всеки отделен член на обществото, трябва да се разруши криворазбрания корпоративен дух на популярната у нас поговорка „гарван – гарвану око не вади” - „той ми е колега и за това аз няма да докладвам за това, което видях”. Смисълът на гражданският дълг е, че всеки гражданин има грижа да следи за спазването на правилата и законите, и задължението да сигнализира за тяхното нарушаване. Изглежда просто, но на практика не е, когато не е налице доверие в институциите. Нашето общество се нуждае от добър пример, защото в основата, според мен, е самосъзнанието на всеки един член на нашето общество. След като наши сънародници съумяват да променят мисленето си, поведението си, живеейки в друга държава, в която всички спазват „правилата”, това означава, че и у нас нещата могат да се променят, но законите трябва да се спазват от всички и всички трябва да са равни пред закона.